

یاد باد آن روزگاران یاد باد:

اشعار و آموزه هایی از شهیدان و دوران دفاع مقدس

به قلم:

دکتر سید علی اکبر صفوی

استاد دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر دانشگاه شیراز

بنام حق

یاد باد آن روزگاران یاد باد:

اشعار و آموزه هایی از شهیدان و دوران دفاع مقدس

به قلم:

دکتر سید علی اکبر صفوی

استاد دانشگده مهندسی برق و کامپیوتر دانشگاه شیراز

پیشگفتار

نوشتاری که در پش رو دارید مجموعه کوچکی از اشعار و خاطرات مرتبط با شهیدان دوران دفاع مقدس می باشد. دورانی که ویژگی های منحصر به فردی در تاریخ کشور ما داشت و در عین حال بیشترین گردانیدن حماسه ها و افتخارات این دوران را جوانان و خصوصا جوانان ظاهرا بی نام و نشان تشکیل می دادند. این دقیقا در مقطعی از نظر تاریخی رخ داد که معنویت در جهان و هم در ایران برای بسیاری از جوانان رو به افول گذاشته بود. نکته مهم و بارز دیگر حرکت انتخاب آگاهانه جوانان و دانشگاهیان در این مسیر بود و این به خوبی از وصایا و یا خاطرات ثبت شده قابل درک است.

بخش اول این مطالب شامل اشعاری است که توسط این حقیر در زمان شهادت تعدادی از این رادمردان سروده شده به همراه خاطرات و توصیفات کوتاهی در مورد آن عزیزان. در بخش دوم اشعار و خاطرات مرتبط با دوران دفاع مقدس و رحلت رهبر کبیر انقلاب، امام خمینی (ره) می باشد. در بخش آخر نیز تراوش های ذهنی اینجانب مرتبط با ائمه معصومین (ع) و برخی مباحث اجتماعی است که بسیاری نشأت گرفته از حال و هوای دوران دفاع مقدس بوده است. ضمنا عین اشعار، بدون هرگونه تغییر یا تصحیح جدید برای حفظ حالات و افکار واقعی در آن زمان آورده شده است.

در پایان، خداوند متعال را سپاسگزارم که در این راه مرا یاری داد. اگرچه دقت زیادی در تألیف و ویرایش این مطالب صرف شد، لیکن از همه صاحب نظران، اساتید گرامی، دانشجویان و متخصصان عزیز خواهشمندم که مرا در رفع نقایص احتمالی یاری دهند و پیشاپیش از زحمات ایشان تشکر می نمایم. ضمنا نقطه نظرات در مورد این نوشتار را میتوانید به آدرس a.a.safavi@gmail.com ارسال فرمایید.

دکتر سید علی اکبر صفوی

استاد دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر

دانشگاه شیراز

ویرایش اول مرداد ۱۳۸۸

ویرایش دوم اردیبهشت ۱۳۹۲

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
بخش اول: همراه با شهیدان	۵
شهید غلام احمدی	۶
شهید حمید دیلم کتولی	۱۲
سردار شهید عباس نظیری	۲۰
شهید محمد هادی خوش نیت	۲۲
پسرعموی عزیزم شهید سید مصطفی صفوی	۲۷
شهید علیرضا رضوی	۲۹
شهید مهندس محمد حیدری زارع	۳۱
بخش دوم: سایر اشعار مرتبط با دفاع مقدس و ارتحال امام خمینی	۳۳
حدیث قدسی: مَنْ طَلَبَنِي وَجَدَنِي وَ مَنْ وَجَدَنِي عَرَفَنِي	۳۴
هنگامه جنگ است	۳۵
حرف دل	۳۷
در سوگ امام خمینی 'ره'	۳۹
بخش سوم: اشعاری به یاد ائمه معصومین (ع)	۴۳
بمناسبت رحلت بزرگ بانوی جهان اسلام فاطمه زهرا (س)	۴۴
بمناسبت میلاد پربرکت امیر مؤمنان علی (ع)	۴۵
بمناسبت میلاد منجی عالم بشریت حضرت صاحب الزمان (عج)	۴۶
بمناسبت میلاد با سعادت حضرت فاطمه زهرا (س)	۴۷
به مناسبت ایام شهادت امام حسین (ع)	۴۹
بخش چهارم: برخی سروده های مرتبط با مسائل اجتماعی	۵۱
در شماتت ریاکاری های سیاسی و اجتماعی	۵۲
آتش عشق	۵۳
صلای عشق	۵۴
برخی ابیات کوتاه در مباحث اجتماعی	۵۵

مقدمه

خلقت انسان بدون شک یکی از بی نظیرترین شاهکارهای خداوندی است. هدف از این خلقت، ماهیت انسان و چالش‌های این خلقت، همیشه در بین عرفا، محققین دینی و دانشمندان مورد بحث و گفتگو بوده است. شروع اولیه این بحثها را می‌توان از آموزه‌های قرآنی و گفتگوی خداوند با فرشتگان، نگرانی فرشتگان و پاسخ‌های رب‌العالمین درک کرد. حافظ در بخشهای مختلفی از اشعار خود به این موضوع می‌پردازد و بعنوان نمونه می‌گوید:

دوش وقت سحر از غصه نجاتم دادند و اندر آن ظلمت شب آب حیاتم دادند
بیخود از شعشعه پرتو ذاتم کردند باده از جام تجلی صفاتم دادند

در اینجا حافظ به تحول بزرگ، از ماهیت اولیه ذاتی دور شدن و جام تجلی صفات الهی را نوشیدن و بدینصورت حیات جدید یافتن را به تصویر می‌کشد. در اینجا بنظر می‌رسد که جام تجلی صفات همان اسماء حسنی است که خداوند با افتخار آموختن آن به انسان را به فرشتگان اعلام می‌دارد. این اشاره ای است به قابلیت و ظرفیت انسان برای نمایش از صفات بزرگ الهی. تاریخ بشر بسیاری از این جلوه‌ها را بخوبی ثبت کرده است. گاهی این صفات در رفتار و خصوصیات پیامبران و ائمه اطهار جلوه‌گر شده است و گاهی در رفتار و کمالات انسانهای وارسته‌ای که بصورت رسمی و مستقیم مسئولیت پیامبری یا راهنمایی دیگر انسانها را بعهده نداشتند. صدای دلکش داوود و صبر ایوب و حب دانیال و کمالات خاتم‌النبین (ص) و شجاعت علی(ع) و ایثار حسین (ع) از نمونه‌های صفات پیامبران و ائمه طاهرین است. جود و کرم حاتم و حکمت لقمان از نمونه‌های دیگر بروز این صفات می‌باشد. اما همه این صفات از دریچه عقل و انتخاب حاصل شده است که اگر غیر از این بود هنر انسانیت محسوب نمی‌گشت. اثباتی بر این ادعا را باز می‌توان از آموزه‌های قرآن دریافت که در آنجا خداوند بزرگ به انسانها اعلام می‌کند که در انتخاب دین اجباری نیست و بلکه همه را به تأمل و تعقل در طبیعت و نظام خلقت ترغیب می‌نماید. و یا در جای دیگری به پیامبر خود محمد مصطفی (ص) می‌فرماید که تو از به راه نیامدن این خلق شور بیش از حد نزن که من اگر می‌خواستم خود همه را به راه

می‌آوردم (بدون اینکه قدرت انتخاب و تحقیق در تصمیم به آنها بدهم). پس این اختیار انسان و قدرت تعقل و تصمیم‌گیری انسان از حکمت‌های خداوندی است. در چنین شرایطی است که وقتی انسانها از این مسیر (تعقل و انتخاب) عبور کرده و شمه‌ای از صفات والای الهی را در خود جلوه‌گر می‌سازند، خداوند به آن افتخار می‌کند.

اگر از چنین دریچه‌ای به جهان مادی و جایگاه انسان نگاه شود و در عین حال این باور وجود داشته باشد که ما از ملکوتیم و به ملکوت باز خواهیم گشت، آنگاه می‌توان همه چیز در جهان، حتی مصائب و بلاها را، از دیدگاه زیبایی خلقت و بسترهایی برای بروز صفات والای الهی در انسان تحلیل نمود. پس چه بجاست این جمله زیبا که "زندگی صحنه زیبای هنرمندی ماست". به عبارت دیگر این انسان است که با استفاده از عظمت و قدرت روحی و معنوی خویش می‌تواند بر جسم خود و شرایط زندگی خود تسلطی زیبا داشته باشد. زیبا نه بدان معنی که هر چه موجب راحتی جسم و تن آدمی است مهیا گردد، بلکه استفاده از هر شرایطی برای تقرب بیشتر به درگاه الهی یا بروز بهتر یکی از صفات الهی. در عین حال باید یادآور شد که همیشه و در همه حال بستر بروز این صفات ممکن است بخوبی مهیا نباشد لیکن خداوند حکیم در زمانهای مختلف برای افراد و اقوام و ملت‌های مختلف ممکن است چنین بسترهای را بخوبی مهیا کند. وجود امام خمینی (ره)، وقوع انقلاب اسلامی و دوران جنگ تحمیلی قطعاً از جمله فرصت‌ها و بسترهای منحصر بفردی بود که برای ملت ایران و نیز مردم آزاده جهان مهیا شده بود. امام خمینی (ره) انقلاب و جنگ تحمیلی را از نعمتهای الهی و جبهه‌ها را دانشگاه عشق می‌دانستند. اما چه حیف خواهد بود اگر این دیدگاهها بشکلی مناسب به نسل‌های بعد از پیروزی انقلاب، بعد از جنگ و بعد از امام خمینی منتقل نشود. این نگاهها حتی برای آنان که همه شرایط مذکور را درک کرده بودند، امروزه می‌تواند تذکر و یادآوری خوبی باشد، چرا که انسان همیشه نیازمند تذکر است و وظیفه اصلی انبیاء الهی نیز تذکر بوده است. بر همین مبنا می‌توان گفت که وظیفه همه کسانی که تاریخ مذکور را درک کرده‌اند آنست که به هر نحو که می‌توانند آنها را به صورتی ثبت نموده و به آیندگان منتقل

کنند. عشق به امام، عشق به انقلاب و عشق به جبهه‌ها را نمی‌توان آنگونه که درخور می‌باشد به تصویر کشید اما می‌توان شمه‌ای از آن را ارائه کرد:

آب دریا را اگر نتوان کشید هم به قدر جرعه‌ای باید چشید

امروزه یاد و خاطره امام و یاران امام، شهیدان و رزمندگانی که اکنون یا در شرایط مختلف جانبازی بسر می‌بردند و یا در بخشهای مختلف اجتماع به خدمتگزاری مشغولند، می‌تواند چراغ راهی برای نجات همه انسانها و خصوصاً جوانان عزیز این مرز و بوم باشد که هم خود را به سعادت‌های واقعی برسانند و کشور را به راه صلاح و خیر ملت و آیندگان هدایت نمایند.

نوشتار حاضر نمونه و گامی است، هر چند کوچک، در راستای آنچه در این مقدمه آورده شده است. گرچه سالها از آن دوران می‌گذرد اما گردآوری آنچه مربوط به آن دوران بوده است شاید هنوز بجا و مفید باشد. یاد و خاطره عزیز و بزرگوارانی که نمونه‌هایی از جلوه‌های صفات الهی در انسان بودند و عشق را بخوبی شناخته بودند و آگاهانه و با عقلانیت انتخاب کردند و بر انتخاب خود هم استوار بودند، بسیار آموزنده و دل‌گرم کننده می‌تواند باشد. آنچه در ادامه آورده شده است اشعاری است که توسط این حقیر در آن زمان سروده شده و یا خاطراتی است که در مورد شرایط آن زمان و صفات آن شهیدان و بزرگواران به رشته تحریر در آمده است تا مقدمه‌ای بر اشعار و حالات مربوطه باشد. نکته قابل توجه دیگر آن است که این حقیر تا قبل از شهادت شهید غلام احمدی (دانشجوی هم دوره اینجانب) حتی در طول عمر خود دو بیت شعر هم نگفته بودم. در اصل این عظمت روح و خاطرات شهید احمدی بود که این جلوه ادبی را در اینجانب به منصفه ظهور رساند و بعد با یاد و خاطره سایر شهدای عزیز توسعه بیشتری یافت. البته باید تأکید کنم که اشعار سروده شده نه از نظر فن بیان ادبی قابل تقدیر یا منحصر بفرد بوده‌اند، بلکه بدلیل ارتباط و تشریحی که از حال آن شهدای بزرگوار داشته‌اند قابل تأمل و مطالعه می‌باشند. بهر حال از همینجا از امام و همه آن شهدای عزیز بدلیل آنکه نتوانسته‌ام کاری درخور ایشان ارائه دهم و از همه بزرگان علم و ادب بخاطر ضعف

اینجانب در استفاده مناسب‌تر از اصول و متون ادبیاتی پوزش می‌طلبم. آنچه بروز کرده حال دل بوده و این حقیر چندان هنری نداشته‌ام که در آن جلوه‌گر سازم. تنها امیدوارم که خداوند بزرگ و آن عزیزان بزرگوار این تلاش هر چند ناقص و کوچک اینجانب را با کرم و بزرگی خود پذیرا باشند.

سید علی اکبر صفوی

ویرایش اول مرداد ۱۳۸۸

ویرایش دوم اردیبهشت ۱۳۹۲